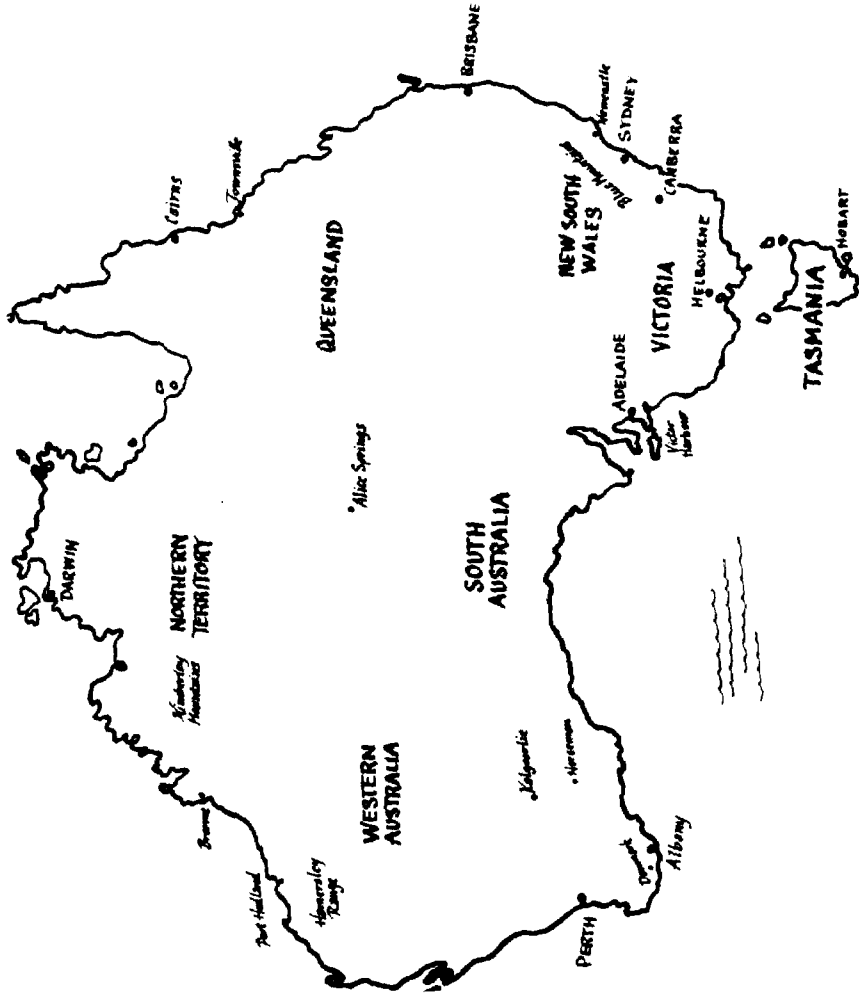

Australia

Australia

---

fra hverdagsland til søndagsland

Av
ELSE ØYEN

UNIVERSITETSFORLAGET AS

© UNIVERSITETSFORLAGET AS 1987

ISBN 82-00-02596-9

Illustrasjoner av David Jellie

Sats og trykk:
As Centraltrykkeriet, Bergen

Til Sjur

Innhold

Forord

7

1. Søndagslandet

*Melk og bonning
Likket og likket
Det gode liv
Et annet liv*

9

2. Om å begynne med begynnelsen

*De elendige
Fanger er fanger verst
Gull og demokrati
Mer enbetylige toner*

25

3. Fortsettelsen

*Å bære staur
De andres krig
Politikk er vanskelig
Etter den annen verdenskrig
I mørket er alle hatter blå*

42

4. De store avstanders tyranni – og muligheter

*En kilometer er ikke alltid en kilometer
Det er mer mellom himmel og jord
Kaviner og haktus
Øst og vest er ikke sør og nord*

63

5. Et kapittel bare for kvinner

79

6. De som kom først

*De eldste er klokest
Imperialisme og sykdom
Hvit juss
En prosent av befolkningen*

90

7. De som kom etterpå

*De forsagte
Behovet for identitet*

107

8. Men hvor ble det av de norske?

*Tidlige immigranter
Børs og katedral
Etter krigen
Kjøp og salg
Fire norske bilder*

116

9. Et kapittel for de som er litt redde

*For den som er glad i å svømme
For den som heller vil gå til fots
For den som blir i byen*

133

10. Lesestoff

*Historie
Samfunnsbeskrivelse
Andre kilder til informasjon
Reisebeskrivelse
Skjønnlitteratur*

146

Indeks

151

Invitasjon

159

Forord

Jeg har aldri skjønt hvorfor britene beholdt Storbritannia og lot straffangene få Australia. I dag må de som sitter på de britiske øyer angre stygt på at deres forfedre ikke la bak seg tåke og sprukne nasjonalmonumenter, og i stedet tok i besittelse det solfylte og vakre kontinent på den andre siden av jorden. Da ville ikke bare livet til dagens briter og australiere være annerledes. Da ville hele verdenshistorien ha blitt en annen.

Det er slike tanker man gjør seg når man reiser gjennom dette landet som synes å ha alt. Det forbannede land, som ble til det forjettede land. Landet som ikke bidro til historien, men lot seg forme av historiske begivenheter i Europa og ble det glemte kontinentet. På skolen hørte vi bare om Australia når vi i geografitimen beregnet hvor mange kenguruer det fantes på hver kvadratkilometer. Så lite visste jeg, at da jeg første gang ble invitert nedover i 1980, trodde jeg hovedstaden het Sydney.

Denne boken er blitt til fordi jeg så mange ganger er blitt spurt om å fortelle om Australia. Venner og kolleger har vært nysgjerrige på hva som skjer på dette kontinentet som vi sjelden hører om i media eller i politikken. Forretningsfolk har begynt å se de muligheter som ligger på den motsatte siden av kloden – og turister vender blikket mot det minste av de fem kontinentene i sin jakt på stadig nye og spennende reisemål. Vi aner at det på den andre siden av jorden ligger et land som er så annerledes, at det muligens kan være det søndagslandet vi alle drømmer om.

Selv er jeg er blitt glad i Australia, og forteller så gjerne. I løpet av den tid jeg har jobbet med forskning og undervisning der, har jeg vært nødt til å sette meg inn i landets historie, politikk og sosiale forhold. Det er noe av dette jeg forteller om her. Men det er også en beretning om mitt eget personlige møte med Australia, og om det jeg har likt og ikke likt. Temaet er preget av mine spesielle interesser, som rimelig kan være, og tendensen går i retning av å trekke fram det som er unorsk og annerledes. Som alle andre er jeg fascinert av den vakre og voldsomme naturen, og hva den betyr for folks levekår. I det hele tatt liker jeg den dramatiske siden av Australia, slik man møter den i historiebøkene eller på en ekspedisjon inn i Kimberley-fjellene. Men jeg er også tiltalt av australiernes evne til å leve det gode liv og la verden gå forbi, mens man drikker en kald øl.

Boken er verken en reisebeskrivelse eller en faglig analyse av det australske samfunn. Den er noe midt imellom. Den inneholder det minimum av kunnskaper jeg gjerne ser at mine døtre og andre unge har når de første gang reiser til Australia. Bak i boken er det en oversikt over lesestoff som kan bringe den ivrige leser videre.

MIN TAKK går til

A. J., Aslaug, Bari, Bettina, Bob, Brian, Carolyn, Cora, David, Don, Dottie, Elisabeth, Embret, Frank, George, Greg, Guttorm, Hilde, Idunn, Jacqueline, Jane, Jenny, Jill, John, Jonette, Karen, Keri, Knut, Larry, Les, Lise, Manning, Marie, Mary, Meredith, Michelle, Mike, Nina, Olav, Olaug, Owen, Peter, Randi, Ron, Russell, Sheila, Tor, Torleiv og Vigdis

for inspirasjon, impulser og kommentarer til manus.

Else Øyen

Rørvig august 1987